

pd domžale

PLANINSKO DRUŠTVO DOMŽALE
Kopališka cesta 4, p. p. 66, SI-1230 Domžale
info@pdd.si www.pdd.si

1948

60 let

2008

KOŽELJEVA POT

Stahovica–Ribja peč–Predaselj–Kamniška Bistrica

Po okus jeseni pod najvišjimi vrhovi Grintovcev.

Borut in Mateja Peršolja

Ulica Simona Jenka 13/a, SI-1230 Domžale
telefon: 01 721 57 14
e-pošta: Borut.Persolja@guest.arnes.si

Domžale, 18. oktober 2008

KOŽELJEVA POT

Planinska pot iz Kamnika do Kamniške Bistrice je v rabi že od samih začetkov odkrivanja Kamniško-Savinjskih Alp. Do izgradnje ceste (leta 1931 in leta 1958) je bila to s kamniške strani sploh edina pot v osrčje Grintovcev. Od leta 1979 je imenovana po Maksu Koželju, kamniškem gorniku, gorskemu reševalcu in slikarju.

Pot poteka od Iverja (458 m), preko Hudega polja, pod Širokim žlebom, mimo Ribje peči (516 m) ob sotočju Korošice in Kamniške Bistrice, pod Brsniki, mimo slapa Kopiščnice do korit Predaslja (580 m). Po prehodu prek naravnega mosta dosežemo levi breg Kamniške Bistrice, pot pa nas mimo Malega izvirka vodi do Planinskega doma v Kamniški Bistrici (600 m).

IVERJE IN SOTESKA GROHATJEGA POTOKA

Soteska v Iverju je nastala po zadnji ledeni dobi. Tu je Kamniška Bistrica predzadnjič na svoji poti stisnjena med ozka bregova. Ko še ni bilo ceste, so bile nad strugo Kamniške Bistrice speljane lesene galerije. Verjetno je ta del doline epigenetskega nastanka: nekdanja struga je bila zapolnjena z morenskimi gradivom, Bistrica pa si je novo strugo izdolbla v trdo skalno podlago.

Dolina Grohatjega potoka, vrezana med Hudi konec (1145 m) in Grohat (912 m) je zanimiva zaradi geološke zgradbe, saj se tu mešajo prodornine oz. vulkanski pepel (keratofir, tuf) in sedimentne kamnine (apnenec in lapor). Na nepropustnih tleh teče po površini, na stiku z apnenci pa ob nizki vodi ponikne. Opozoriti velja tudi na njegov hudourniški značaj, ki ob velikem strmecu in povečanem pretoku ob nalivih onemogoči nadaljevanje naše poti. Če imamo čas si lahko nekoliko višje ob strugi pogledamo zanimivo miniaturno sotesko, ki jo je izdolbel na poti k izlivu v Kamniško Bistrico.

POGLED S KONCA HUDEGA POLJA

Soteska Konjske na levem bregu Kamniške Bistrice je zarezana med jugozahodna pobočja Velike in Male planine in severna pobočja Ravnega hriba. Soteska je dolga približno 150 m. Na začetku je še viden keratofir, ki je ponekod plastovit. Velike premaknitve in drse kažejo na to, da so bili gorotvorni procesi močni še po strditvi lave.

ŠIROKI ŽLEB

Voda v tem delu ves čas deluje razdiralno. Visoko v pobočje sega poseka na kateri stoji opuščen pastirski stan v Širokem žlebu. Ob poti vidimo črno kamnino, ki je močno razpokana in prepredena z drobnimi belimi žilicami. To je anizični dolomit spodnjega dela srednje triadne dobe (220 milijonov let). Je najstarejša kamnina v Kamniški Bistrici. Da je dolomit starejši od keratofirja nas prepričujejo na več krajih vanj vbrizgane žile keratofirja.

Naprej nas ob poti spremljajo trdo sprijeta breča, konglomerat in grušč. Na poti k Ribji peči lahko opazujemo *blokmere*. Skalovje se je v hladnih razmerah na pobočju trgalo iz sten in počasi polzelo navzdol po pobočju. To se še dogaja na hladnem severu in ponekod v gorskem svetu, pri nas pa so bile take razmere le v ledeni dobi.

RIBJA PEČ

Pod spodnjo postajo gondolske žičnice na Veliko planino oba bregova tako stisneta Kasmniško Bistrico, da si je ta urezala svojo strugo med strme skale zgornje triadnega apnenca. V Ribji peči si lahko pogledamo zanimiv spodmol. Nastal je zaradi zmrzali: voda na stropu zmrzne in povzroči krušenje le-tega. Tako nastaja in se širi polkrožni spodmol. Domačini so temu delu dali ime Ribja peč, saj so se v tolmu pod skalo zadrževale ribe.

In še zanimivost iz geološke zgodovine: v oligocenu 8pred 30 milijoni let) je bilo tu morje, ki je segalo daleč proti severu po dolini Kamniške Bistrice. Pustilo je usedline v obliki laporja in drugih mehkejših kamnin (skrilavec, peščenjak), ki jih hitro spoznamo po drugačni, predvsem rjavi barvi. Vidne so zlasti na začetku doline Korošice tik nad Ribjo pečjo, kmalu za mostom čez Kamniško Bistrico, pa tudi še kakšen kilometer po dolini navzgor, predvsem na severni strani.

SOTOČJE KOROŠICE IN KAMNIŠKE BISTRICE

Pri mostu dobi Kamniška Bistrica z desne strani pritok, imenovan Korošica. Na mah preneha tesna deber in se odpre široko korito ledeniškega dela doline. Tu se začneja oziroma končuje zgornjebistriška dolina značilne ledeniške oblike črke "U" in prehaja v lepo razvidno rečno dolino v obliki črke "V". Do sem je namreč v pleistocenu segal ledenik in pustil za seboj še danes lepo vidno čelno moreno pod Drinovim robom, ki je poraščena. Včasih se je tu končevala 5 km dolga vodna riža, po kateri so spuščali hlode iz doline Korošice v Kamniško Bistrico.

SLAP KOPIŠČNICE

Potok Kopiščnica priteče iz Kopišč. Stopničasti slap pada preko odpornejšega oligocenskega apnenca okoli 20 m visoko in nima prostega pada. Voda ves čas teče po izdolbenem žlebu, ki ima približno 45° naklona. Enako strmo ležijo tudi plošče temnosivega oligocenskega apnenca s številnimi drobnimi fosilnimi ostanki.

BRSNIKI

Brsniki so ostanek velike jase, ki je nastala z golosekom. Dolga je bila 150 m, široka pa 60 m. Na prelomu 18. stoletja so tu delovale fužine, med 2. svetovni vojno pa nekaj časa partizanska tiskarna. Danes je jasa že nekoliko zaraščena, na njej pa stojita lovska kočica in lovska opazovalnica. Urejena je bila kot tihi rezervat za divjad, kjer so divjad hranili, ne pa tudi streljali.

NEIMENOVANI BALVAN

Podobno kot številne druge balvane je tudi tega odložil würmski ledenik. Neimenovani balvan leži v gozdu, nasproti izliva Kamniške Bele v Bistrico. Čeprav nima imena in tudi njegove dimenzije niso izmerjene zasluži pozornost, saj sodi med večje in manj zaobljene lepote v Kamniški Bistrici. Previs na južni strani nudi obiskovalcu streho nad glavo, lesena klop pa vabi k počitku. Balvanom v Kamniški Bistrici pravimo "griče".

VELIKI IN MALI PRÉDASELJ

Med najzanimivejše dele doline Kamniške Bistrice sodi soteska v Prédaslju, ki je zaradi ozkosti, temačnosti in hrumenja vode videti še bolj divja in globoka. Gre za več kot 100 m dolgo, do 20 m globoko in le dva do tri metre široko sotesko, ki jo je Kamniška Bistrica po zadnji poledenitvi ob epigenezi z globinskim vrezovanjem ob vrtnčenju deroče vode vrezala v trše triadne apnenca, namesto da bi šla v sosedstvu čez mehke kamnine. Nekdanja struga je verjetno zatrpna z ledeniškim gradivom.

Območje izjemne naravne dediščine se deli v zgornjo, nekoliko daljšo sotesko Velikega Prédaslja in spodnjo, krajšo in nekoliko nižjo sotesko imenovano Mali Prédaselj. Med njima leži kotanja, ki jo je reka izgledala v mlajših in mehkejših oligocenskih kamninah. V Prédaslju vidimo tudi erozijske lonce, ki so jih ustvarili vodni vrtinci. V stene dachsteinskega apnenca je izvrtala luknje školjka imenovana kamenovrt, ki je živela na skalnem obrežju oligocenskega morja. Na apnencu leži breča, katere vezivo je iz sivkastomodrega oligocenskega apnenca. Ta je poln ostankov apnenih alg litotamnij. V njem so tudi numuliti, dobe pa se še ostanki morskih ježkov.

V obeh delih je tudi naravni most zanimivega nastanka. V bistvu sta to le dve veliki zagozdeni skali, ki ju je odložil ledenik. Čez naravni most v Velikem Prédaslju je še leta 1983 vodila planinska pot. Ker pa je skala spolzela dva metra nižje med stene soteske, je takratni skrbnik poti – Planinsko društvo Špik – nad skalo in nekdanjim naravnim mostom zgradilo lesen mostiček.

Ta ozek in naraven prehod čez Kamniško Bistrico je znamenit tudi zaradi dogodka, ki se je pripetil julija 1793 Francu Hohenwartu (1771–1844), ustanovitelju kranjskega deželnega muzeja. Ta mladi grof se je na prigovarjanje barona Žiga Zoisa tega leta odpravil na planinsko popotovanje po Kranjskem. Za začetek si je izbral Planjavo (2394 m) za katero je izvedel, da je na kamniški strani znan višinski pašnik in je lahko dostopna. Ker je pred njim še ni obiskal noben »turistic« si je obetal tudi zanimive naravoslovne najdbe. 6. julija 1793 je 22-letni mladenič ob treh zjutraj v spremstvu dveh vodnikov in nosača krenil na pot iz Stranj. Dospeli so do Prédaslja, kjer pa si ni upal čez naravni most. Po več kot eno urnem prigovarjanju se je okorajžil, vodnik mu je podal roko in srečno je prišel na drugo stran. Zatem je šel še dvakrat čez in s tem odpravil vrtoglavo. Sliko dogodka je narisal Vlasto Kopač.

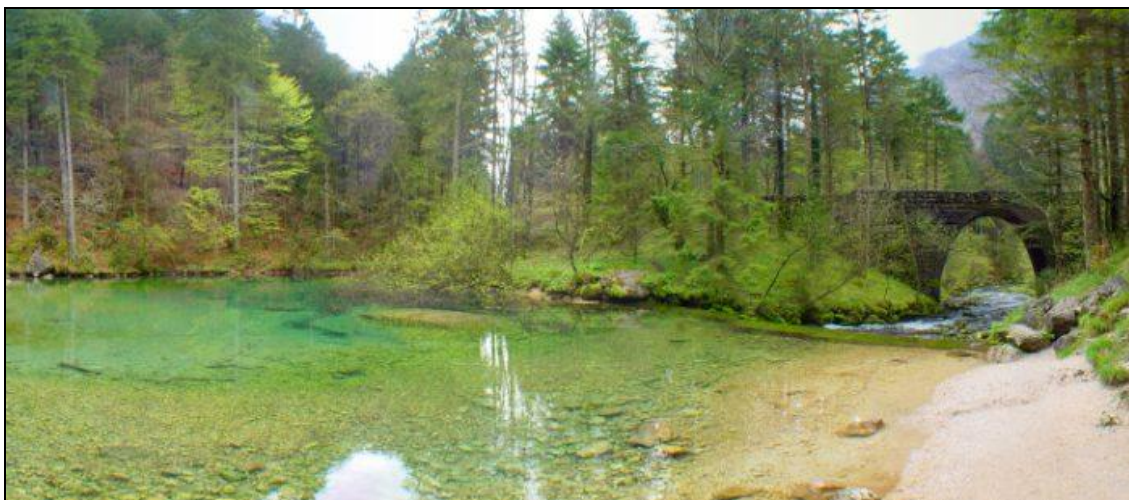
MALI IZVIREK

Je drugi stalni izvir Kamniške Bistrice in dobiva vodo iz pobočja Mešenika oz. izpod grebena Zeleniških špic, kar je ugotovljeno s sledenjem vode. Pretok je stalnejši in ima manj hudournen značaj kot glavni izvir Kamniške Bistrice. Gozdni pokrajini daje poseben čar poraščenost z mahom.

Sto metrov m nad Malim izvirkom se naša pot razcepi. Levi krak vodi k lovski koči pri Jurju. Tam vidimo moreno, na kateri stoji tudi koča, venec okoliških vrhov in mesto nekdanje drče s Konca. Desni krak vodi na avtobusno parkirišče in k Domu v Kamniški Bistrici.

IZVIR KAMNIŠKE BISTRICE

Kamniška Bistrica izvira v več rojih tik pod Domom v Kamniški Bistrici na nadmorski višini 591 m. Reka ni mogla najti slikovitejšega izvira, kakor tu pod strmimi stenami Mešenika (1099 m) in še višjega Rigeljca (1306 m). Skrivoma jo napajajo širna snežišča pod visokimi vrhovi, saj v višavah ni večjega studenca in potoka, razen hudournega Sedeljščka v Repovem kotu pod Planjavo. Iz mahovitega skalovja nad jezercem šume, posebno po deževju in spomladi ob topljenju snega, številni izviri. Napolnijo mično jezerce v kotlini, ki si jo je izdelalo vodovje samo v ledeniškem grušču. Iz jezera odteče pod mostom v strugo proti jugu. Izvir je tipičen, zelo močan kraški obrh, ki nikdar ne presahne in nima velikih kolebanj.

V gorah:

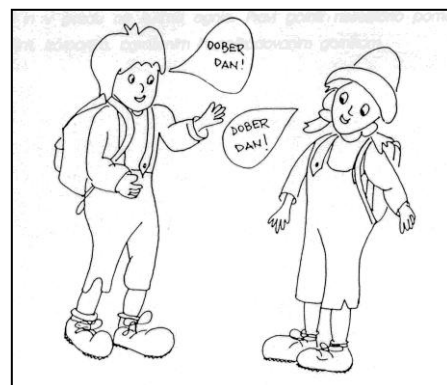
- se nadihamo svežega zraka,
- si pridobimo in utrdimo telesno kondicijo,
- opazujemo lepoto narave,
- varujemo naravo in ohranjamo njen izgled in
- si lahko pridobimo številne dobre prijatelje.

Pri hoji:

- upoštevamo navodila vodje izleta, vzgojiteljic in staršev,
- v skupini hodimo drug za drugim,
- ko se ogrejemo si slečemo vrhnje oblačilo,
- gledamo pod noge,
- pozdravljamo mimoidoče,
- imamo roke vedno proste – nikoli v žepih.

Pri počitku:

- ne sedimo na tleh, temveč na izolacijski podlagi,
- v miru pojemo s seboj prineseno malico,
- se ne oddaljujemo od skupine,
- se igramo na za to določenem mestu,
- spravimo vse stvari v nahrbtnik (tudi smeti).

DRUŽABNOST V GORAH

Domžalska

Na Velko planino res dolga je pot,
Čez Pasje pečine jo maha en trot.
Ti hojla drija, drija, drija, drija, drija, drom,
Ti hojla drija, drija, drija, drom, pom, pom.

Se z gondolo pelje do Šimnovca gre,
Pa frajer že misli, da hribovc je že.
Ti hojla drija ...

Na dilce se vsede po rit se pelja,
Pa frajer že misli, da smučati zna.
Ti hojla drija ...

Smo mladi planinci iz Domžal smo doma,
ko pridemo v hribe nas vsakdo pozna.
Ti hojla drija ...

PA SREČNO IN Z DOBRO VOLJO NA POT.

Pripravila: Borut in Mateja Peršolja
Domžale, oktober 2008